



HADİSƏLƏRİ ƏDƏBİYYATA GƏTİRƏN YAZIÇI

Bəlli olduğu kimi, hər bir qələm adamının öz oxucusu var. Yəni ədəbiyyat özü-özlüyündə oxucunun parametrləri ilə, baxış bucağı ilə yaşamaq haqqı, hüququ qazanır. Bu mənada hamımızın qəbul etdiyimiz yazıçıların, yəni söz adamlarının özəllikləri də var. Bu da o deməkdir ki, istər dünya şöhrətli olsun, istər müəyyən bir dairənin qəbul etdiyi yazıçı olsun, onların hər birinin mütləq bir fərqli söz yaratmaq, söz təqdim etmək qabiliyyəti qaçılmazdır. Mən bunu uzun illərdən bəri içərisində olduğum ədəbi cəmənin yaşamasına söykənib özəl bir fikir kimi ortaya qoyuram və israrlı bir şəkildə bildirirəm ki, o yazıçı, o söz adamı oxucu qazanır ki, onun təqdim etdiyi ədəbi-bədii nümunə oxucunun yaddaşında bir xatirəsinə oyadır, bir olmuş, baş varmış nəsnələri təzələyir. Və yaxud da onun maraq hissini oyadır.

Bəli, Fərac müəllim uzun illərdir ki, yaradıcılığını izlədiyim istər publisist, istər nəsr, istərsə də poeziya nümunələrini oxuyub tanıdığım, dəyərləndirdiyim yaradıcı insanlarımdan biridir. Lap öncədən deyim ki, Fərac müəllimin yaradıcılığında jurnalist diqqəti, publisist yaşaması çox güclüdür. O, bir müəllif olaraq qələmə aldığı bütün yaradıcılıq məhsullarında mütləq şahidi olduğu, hətta bəzən iştirak etdiyi hadisəni mövzuya çevirə bilər. Onun hekayə və romanlarında, eləcə də şeirlərində səmimiyyətlə yanaşı, adilik, sadəlik də diqqət mərkəzində olur. Hekayəni oxuyanda mən bir oxucu kimi görürəm və duyuram ki, bu təkə bədii təfəkkürün bəhrəsi deyil, burda həm də real həyatın mənzərəsi, mövzusu var. Ona görə də hekayə məni məcbur edir, tutub saxlayır ki, onu sona qədər oxuyum, fəhmlə duyduğumun hekayədə təsvirini görüm.

Bu gün oxuculara təqdim edilən kitabda da mən həmin o söylədiyim çalarların şahidi oldum. Demək olar ki, kitabın ilk hekayəsindən "İlkin" povesti daxil olmaqla son nöqtəsinə qədər keçən yolun sağında və solunda həm hadisə var, həm də ona bədii yaşama, bədii baxış. Hadisə realıqdır, hər birimiz ona hər yerdə rast gəlirik və gələ də bilərik. Məsələn, ilk sevgini təkə xatirə kimi yox, yaddaşın bir küncündə bir sirr kimi gizlətmək yox, həm də onu bir təsadüfün və ya zərurətin nüansı kimi qəflədən görüb yenidən yaşamaq. Bu, həyatda hər kəsin başına gələn bir işdir. Çünki insan varsa sevgi də var. Fərac müəllimin "Stəkan" hekayəsində xırda bir detal var. Armudu stəkanın üstünə "Rəna" yazılıb. Hekayənin qəhrəmanı həmin stəkanı sevdiyi Rənaya Bakıdan alıb gətirib. Və Rəna sözünü də özü yazdırıb stəkanın üzərinə. Ulduzları qovuşmayan bu sevgililər illər sonra xəyalən yenidən üz-üzə gəlirlər. Yas mərasimində çayçı onun qarşısına üzərində "Rəna" yazılmış stəkanda çay qoyur. Bir anlıq şok yaşanır. Bir neçə gün sonra təkrar yas mərasimində yenə həmin oğlan ona həmin stəkanda çay verir. O, stəkanı başqasının qarşısına qoymaq istəyəndə çayçı

ona imkan vermir və hərənin öz qisməti var, - deyir.

Hekayənin sonunda məlum olur ki, Rəna son nəfəsinə qədər saxladığı stəkanı ən yaxın rəfiqəsinə, yəni çayçı oğlanın bacısına verib xahiş edir ki, mənim yasıma sevdiyim gələndə çayı ona bu stəkanda versin. Əgər o, yasa gəlməsə, stəkanı daşa çırpıb çilikləyin, bu sirri heç kim bilməsin. Yaşanmış sevgini çox incə bir detalla oxucuya çatdırmaq, məncə, həm peşəkarlıqdır, həm də içində real bir sevgi olan insanın həyat təcrübəsinin bəhrəsidir.



Və yaxud bu gün həyatımıza daxil olmuş mobil telefonların "xəstələri" barəsində olan hekayə. Saatlarla hamıdan və hər şeydən dayanamadan birnəfəsə danışanlar. Bununla bağlı Fərac müəllimin qələmə aldığı hekayəni oxuyanda mən həyatda görüb tanıdığım xeyli sayda insanı göz önünə gətirdim. Onlar da yerdən göyə qədər ölkənin, az qala dünyanın hər yerindən xəbərləri bir-birinə calaya-calaya xəbəri, mübtədası bilinməyən yığnıyığın mövzuları saatlarla bir-birlərinə çatdırırlar. Bu "telefon xəstələri" sözün böyük mənasında bu gün artıq ünsürlərə, həm də virus yayıcılarına çevriləblər. Onların bu qeybətçiliyi qəlblər sındırır, ailələr dağdır.

Kitabdakı "Qeyri-adi hadisə" hekayəsi ailə-məişət mövzusunda olsa da, onun şah damarı ər-arvad etibarına söykənir, ailədaxili xəyanətdən bəhs edir. Qadın ərinin ona etdiyi xəyanətin cavabını özünü tanımadığı bir sürücünün qolları arasına atmaqla və bir intim anla verir. Hətta sürücüdən ayrılarda qalib gəlmiş kimi sərt şəkildə deyir: "Məni unut, nə mən səni tanıyıram, nə də sən məni"! Müəllif qadına müəyyən bəraət haqqı versə də, amma ona xəyanət edən ərin və eləcə də bu yolda olanların özlərinə də bir mesaj verir. Vurğulayır ki, bu cür "qisaslar" hər bir xəyanətkarın başına gələ bilər.

Qeyd etmək istəyirəm ki, Fərac müəllimin yaşadığı Naxçıvanla bağlı, orada aparılan abadlıq-quruculuqla bağlı hekayələri də dinamik

dir. Həmin hekayələrdə bugünkü Naxçıvan, onun gündəmi öz ifadəsini tapıb. İyirmi ildən sonra doğulduğu yurda qayıdan Kazım gözlərinin önündəki mənzərəni yuxu sayır. İnana bilmir ki, bütün bu dəyişikliklər onun doğulduğu bölgədə baş verib. Uzaq Sibirdən Naxçıvana gələn Kazım bir səhrli dünyaya düşür. Möcüzələrlə qarşılaşır. Amma bütün bunlar yazıçının təxəyyülünün məhsulu deyil, bunlar gerçəklikdir. Həmin gerçəkliyin bədii söz-lə oxucuya çatdırılmasıdır. Dəfələrlə olduğum və qarşılaşdığım Naxçıvanda gördüklərimin təsviridir.



Yazıçı Fərac Fəracovun mövzularının bir çaları da xeyirxahlıqdır. Onun qəhrəmanları istər ötən əsrdən gəlsin, istər bizimlə bir cərgədə dayansın, fərq etmir, qayələri halallıq və xeyirxahlıqdır. Bunu "ASAN xidmət" hekayəsində də, adi kənd müəllimi olan Vüqarın timsalında da açıq-aşkar görmək mümkündür. Xatırlatmaq istəyirəm ki, Fərac müəllimin əvvəllər oxuduğum və yaddaşıma həkk olunmuş "Ömür bir nağıldır" romanında da Allaha sevgi, inam, eləcə də el-obanın pirani insanlara göstərdiyi böyük sayqı həmişə diqqətimi çəkib və məni mütəəssir etməklə yanaşı, həm də uzaq keçmişimə qaytarıb. Məhz bu yaddaşa təsir üslubu Fərac müəllimin yaradıcılığında önəmli bir yer tutur. Zənnimcə, onun yaradıcılığını biz oxuculara sevdiren keyfiyyətlərdən biri də məhz budur.

Kitabdakı "İlkin" povesti də məhz həmin o vurğuladığım yaddaşı oyaqladı, diri saxlamaq istəyindən qaynaqlanır. Bu yığcam povestdə ilkin həm xeyirxahlığı, həm inancı, həm səmimiyyəti, həm dürüstlüyü, həm də böyük hərfli yazılacaq İNSANLIĞI ifadə edir. Mən öz yaşamam tərzilə desəm, bu povest həm də uzun bir hekayənin ilkinin timsalında oxucuya çatdırılmasıdır. Ona görə də əminliklə qeyd etmək istəyirəm ki, Fərac müəllimin bu kitabı həyat reallığını oyadacaqdır.

Uğurlu və mübarək olsun!